

[Miljøministeren]

le brændstoffer. Et par nøgletal kan illustrere udviklingen. Fra 1880 til 1980 tredobledes vi vores forbrug af fossilt brændsel, og vores industriproduktion steg 50 gange. I takt hermed steg koncentrationen af kuldioxid i atmosfæren. Siden 1850 er den steget næsten 30 pct. Standser vi ikke væksten i udledningerne, kan kuldioxidkoncentrationen i atmosfæren næsten fordobles i løbet af de næste 50-60 år. De sidste 35 år har vi globalt tredoblet udslippet af kuldioxid.

Udledninger af menneskeskabte drivhusgasser, herunder altså kuldioxid, er den vigtigste kilde til drivhuseffekten. Der er ingen tvivl om, at kuldioxid fra fossile brændsler er den væsentligste af de menneskeskabte drivhusgasser. CO₂ tegner sig for godt halvdelen af drivhuseffekten, men også andre drivhusgasser, f.eks. metan, CFC-forbindelser og lattergas bidrager til drivhuseffekten. Samlet bidrager udledninger af drivhusgasser med tre fjerdedele af drivhuseffekten.

Lad mig nævne, at fældningen af tropeskovene også bidrager til koncentrationen af kuldioxid i atmosfæren og hermed til drivhuseffekten. Skove optager CO₂ under væksten og frigør CO₂, når de dør. Et samlet bidrag fra skovrydning lader sig dog vanskeligt opgøre.

Konsekvenserne af drivhuseffekten afhænger af temperaturstigningerne. Der er stor usikkerhed forbundet med forudsigelser af konsekvenser med hensyn til både omfang, tidsfølge og regional fordeling. Nogle fremtidsbilleder kan dog illustrere visse sammenhænge.

Skærer vi ikke ned i vores nuværende CO₂-udledninger, anslås det, at temperaturen om cirka 35 år kan være steget med gennemsnitligt 1 grad celsius – og med 3 grader celsius i vore børns og børnebørns levetid frem til slutningen af det næste århundrede. Ved polerne vil temperaturen kunne være steget med 7 grader celsius. Temperaturstigningerne afføder ismeltning, forstyrrelse af nedbørsmønstre og påvirkning af vandstanden i havene.

Temperaturstigninger på 1 grad celsius og senere 3 grader celsius vil medføre havstigninger på gennemsnitligt 20 centimeter ved 1 grad og 65 centimeter ved 3 grader. Stiger temperaturen bare 1 grad i det nordamerikanske kornbælte, kan regnmængden falde med 19 procent, hvilket vil formindske kornudbyttet i dette verdens kornkammer med 20 pct.

Stiger temperaturen med 5 grader, vil vandstanden på lang sigt bl.a. som følge af ismeltning stige med 5–7 meter, og Florida, store dele af Holland, Belgien, Bengalen og andre lavtliggende landområder i hele verden vil synke i havet. Hermed vil store områder blive ubeboelige, vand vil blive udrikkeligt, spisekamre forsvinde og millioner af mennesker vil kunne blive drevet på flugt.

Omvendt betyder en varmere verden, at der andre steder vil kunne dyrkes mere og andet.

Hertil kommer, at landområder, hvor klimaet i dag kritiseres, vil få et mere behageligt klima. Nogle vil ligefrem ønske en drivhuseffekt af disse grunde.

Under alle omstændigheder vil klimaforandringer af det nævnte omfang have store naturmæssige, politiske, økonomiske, kulturelle og sociale konsekvenser. Nogle lande og kontinenter vil lettere kunne løse problemerne end andre. Erhvervsbetingelserne i bl.a. landbrug, skovbrug og fiskeri vil blive forandret, og magtforhold vil helt sikkert blive forskubbet.

Kun fremtiden vil vise, om disse fremtidsbilleder bliver til virkelighed. Men under alle omstændigheder er der ingen lette løsninger på problemerne. Det afgørende er for mig, at forskere i dag samstemmende peger på problemet med ophobningen af kuldioxid og andre drivhusgasser i atmosfæren. Griber vi ikke ind, fastslår forskerne, sker der en opvarmning af Jorden i næste århundrede. Forskerne siger til os, at vi ikke politisk kan retfærdiggøre manglende handling med henvisning til videnskabelig usikkerhed. Hvad værre er, jo længere vi venter, desto større reduktioner i kuldioxidudledningerne skal der til for at stabilisere situationen. Forskerne understreger hermed, at indgreb kan vende udviklingen.

Nogle beskriver det stigende kuldioxidproblem i atmosfæren som industrialismens største eksperiment. Måske. Det er i hvert fald et farligt eksperiment. For mig er imødegåelse af drivhuseffekten, hvor langsigtet indsatsen end er, industrialismens og hermed vores største udfordring. En bæredygtig fremtid for Jorden forudsætter, at vi får styr på drivhusgasserne og på fældningen af tropeskovene. Samtidig skal vi sikre et internationalt koordineret samarbejde herom ilandene og ulandene imellem.

Det er sagt før, men det er nødvendigt at slå det fast igen: Sikringen af en bæredygtig frem-